

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrady a soudců Mgr. Tomáše Blažka a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. J. P.**, zastoupený Mgr. Vadimem Rybářem, advokátem, se sídlem Tyršova 1714/27, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2022, č. j. 18 Ad 18/2021-244,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Vadimu Rybářovi, advokátovi se sídlem Tyršova 1714/27, Ostrava, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 1573 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 10. 9. 2020 žádost o invalidní důchod. Žalovaná žádost zamítla prvostupňovým rozhodnutím ze dne 15. 10. 2020, č. j. XA, na podkladě posudku posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Ostrava ze dne 5. 10. 2020. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti posudkový lékař označil zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, oddílu E, položce 1b (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének – s lehkým funkčním postižením) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Míru poklesu pracovní schopnosti žalobce lékař stanovil ve výši 20 %.

[2] Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí žalované námitky. Lékař České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) v posudku ze dne 10. 2. 2021 potvrdil posudkové závěry, k nimž dospěl lékař OSSZ Ostrava. Žalovaná s odkazem na tento posudek

rozhodnutím ze dne 2. 3. 2021, č. j. XB, zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí ČSSZ ze dne 15. 10. 2020.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Namítal, že jeho zdravotní stav je v důsledku pracovního úrazu, k němuž došlo dne 22. 5. 2019 (žalobce se jako spolujezdec účastnil dopravní nehody), vážnější, než jak byl hodnocen posudkovými lékaři. Závěry žalované jsou v rozporu s doloženými lékařskými zprávami. Podle žalobce rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního jsou poruchy s rovnováhou, jimž se věnuje samostatně kapitola VIII, položka 8 přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Žalovaná tyto potíže nedostatečně vyhodnotila. Žalobce také namítal, že rozhodnutí žalované bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť zpracované posudky nevyhovují požadavkům testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti. Též měl za to, že chybně nebyl aplikován § 3 uvedené vyhlášky.

[4] Krajský soud zadal vypracování posudku posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“), pracoviště Ostrava. Posudková komise v posudku ze dne 18. 8. 2021 konstatovala, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je „*algický syndrom krční páteře s bolestmi hlavy po whiplash injury*“ (tj. švihovém poranění krční páteře). Jedná se dle komise o lehké funkční poranění páteře a pokles pracovní schopnosti činí 20 %. Vzhledem k dalším zdravotním postižením (zejména závrativé stavy) komise navýšila pokles pracovní schopnosti o dalších 10 %, celkově tedy dle komise činí 30 %. Posudková komise podřadila zdravotní postižení žalobce pod stejnou položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity jako posudkoví lékaři OSSZ a ČSSZ. Nesouhlasila tak se závěry uvedených posudkových lékařů, kteří nebrali zřetel na další postižení žalobce a nenavýšili procentuální hranici, došla nicméně ke stejnému posudkovému závěru, tj. že se u žalobce nejedná o žádný stupeň invalidity. Byť byla odbornými objektivními nálezy u žalobce prokázána porucha rovnováhy (závratě), tyto potíže dle komise souvisí s poraněním krční páteře, které bylo spouštěcím mechanismem pro vznik následných závratí. Závratě nebyly a nejsou rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu u žalobce.

[5] Žalobce v reakci na uvedený posudek namítl, že se posudková komise nevyjádřila k jeho problémům s rovnováhou, zvracení z nevolnosti a výsledkům vyšetření na plošině Tetrax. Dále předložil znalecký posudek MUDr. Evy Mrázkové, Ph.D., znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví otorinolaryngologie (dále jen „ORL“), vypracovaný dne 3. 11. 2021 na žádost žalobce. Podle posudku u žalobce došlo v souvislosti s úrazovým dějem z 22. 5. 2019 k otřesu vnitřního ucha (sluch a rovnováha) spolu s whiplash syndromem v terénu anxiety, stresu, deprese a boreliózy. Znalkyně mj. shledala u žalobce přítomnost objektivizovatelných poruch rovnováhy, dále pak nedoslýchavost a tinnitus (šelest v uších). U žalobce jsou přítomny multisenzorické závratě: periferní vestibulokochleární zániková léze oboustranná (postižení vnitřního ucha jak po stránce sluchu, tak bočního polokruhovitého kanálku na obou stranách), vertebrogenní závratě na podkladě whiplash syndromu a centrální závratě. Výše uvedené je dle znalkyně v příčinné souvislosti s úrazovým dějem v terénu boreliózy. Dále byla zjištěna oboustranná lehká percepční kochleární nedoslýchavost téměř symetrická s oboustranným tinnitem, jehož etiologie je dle znalkyně taktéž pórúrazová.

pokračování

[6] Krajský soud poté zadal posudkové komisi MPSV Ostrava zpracování doplňujícího posudku k posudku ze dne 18. 8. 2021. V doplňujícím posudku ze dne 8. 12. 2021 komise konstatovala, že pokud by závěr znalkyně byl brán jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, odpovídal by kapitole VIII, oddílu A, položce 8a přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Jednalo by se tak o lehkou poruchu. Závěr znaleckého posudku neprokazuje dle komise z posudkového hlediska, že se jedná o středně těžkou nebo těžkou poruchu uvedenou v kapitole VIII, oddílu A, položce 8b nebo 8c přílohy k vyhlášce, neboť nejsou naplněna kritéria u těchto položek. Pokles pracovní neschopnosti by činil při lehké poruše 10 %, přičemž vzhledem k dalším zdravotním postižením by se dal navýšit o dalších 10 %. Výsledky vyšetření na plošině Tetrax nejsou posudkově hodnotitelné, neboť nejsou výsledky definitivními. Posudková komise neshledala důvod pro změnu posudkového závěru ze dne 18. 8. 2021.

[7] Žalobce následně předložil krajskému soudu odborné vyjádření MUDr. Pavla Laštovičky, znalce z oboru zdravotnictví, odvětví ORL, ze dne 18. 1. 2022, které se ztotožnilo s názorem MUDr. Mrázkové, Ph.D. Dále žalobce předložil znalecký posudek MUDr. Mrázkové, Ph.D., z 19. 1. 2022, jenž se vyjadřuje zejména ke kategorizaci postižení žalobce dle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Krajský soud v návaznosti na to zadal posudkové komisi MPSV v Českých Budějovicích vypracování srovnávacího posudku k posudkům komise MPSV Ostrava.

[8] Posudková komise MPSV v Českých Budějovicích, zasedající na žádost krajského soudu mj. za přítomnosti lékařů z oboru neurologie a ORL, konstatovala ve srovnávacím posudku ze dne 20. 4. 2022, že u žalobce nešlo ke dni napadeného rozhodnutí o invaliditu žádného stupně. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je *„chronický bolestivý páteřní syndrom, cervikokraniální syndrom spojený s bolestmi hlavy podílející se i na nestabilitě. Není provázen centrální ani periferní nervovou lézí. U žalobce je dána svalová dysbalance s opakujícími se bloádami. Vše následkem zranění charakteru opěrkového (whiplash injury) syndromu ze dne 23. 5. 2019“*. Uvedené odpovídá zdravotnímu postižení dle kapitoly XIII, oddílu E, položce 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pokles pracovní schopnosti komise stanovila v celkové hodnotě 30 %. Dle komise u žalobce není dán funkčně významný neurologický nález. Pokud by komise za rozhodující příčinu považovala poruchy vestibulárního ústrojí, pak by dle kritérií obsažených u jednotlivých položek šlo o poruchu lehkou, u níž je pokles pracovní schopnosti stanoven ve výši 10 %, pro multifaktoriální příčinu potíží by jej komise navýšila na celkovou hodnotu 20 %. Posudková komise přejala ze znaleckých posudků odborná vyšetření a diagnostické závěry, upozornila však, že aplikace posudkových kritérií s procentuálním hodnocením poklesu pracovní schopnosti nejsou pro posudkovou komisi MPSV závazná. Funkční schopnosti hodnotila komise globálně nejen na základě přístrojového vyšetření, ale za podstatný považovala i klinický funkční nález, hodnocení pracovního potenciálu apod., přičemž v žádné zprávě z vyšetření klinickými odborníky není popisována těžká závrativost, výrazná nejistota při chůzi, žalobce chodí bez doprovodu, bez opory, sám cestuje. Posudková komise zdůraznila, že na jednání žalobce přijel z Ostravy vlakem, je schopen běžného fungování v sebeobslužných činnostech, nebyl zbaven způsobilosti řídit motorová vozidla. Na jednání posudkové komise MPSV Ostrava byla popsána při vyšetření nekonstantní nestabilita všemi směry, ve stoji titubace všemi směry, na paty a špičky se postavil, chůze byla normální. Žalobce odcházel bez výraznějších titubací a nejistoty. Na jednání posudkové komise MPSV v Českých Budějovicích byly při vyšetření patrné netypické až bizarní pády

(například směrem k vyšetřující lékařce), teatrální titubace, při oblékání již byl žalobce bez větší nejistoty, odcházel rovně volným jistým krokem.

[9] Žalobce poté předložil krajskému soudu znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví posudkového lékařství, MUDr. Vítězslava Lorence ze dne 6. 6. 2022, dle něhož je žalobce invalidním ve III. stupni, přičemž rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu představuje zdravotní omezení „*multisenzorické vertigo*“ dle kapitoly VIII, oddílu A, položky 8c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Znalec nesouhlasil se závěry posudkových komisí MPSV a vycházel ze závěrů specialistů ORL MUDr. Mrázkové, Ph.D., a MUDr. Laštovičky. Žalobce u jednání krajského soudu konaného dne 9. 6. 2022 poukázal na závěry znaleckého posudku MUDr. Lorence a navrhl zpracování posudku znaleckého ústavu.

[10] Krajský soud následně ustanovil znalkyni z oboru posudkového lékařství MUDr. Zdeňku Nohelovou, které mimo jiné uložil, aby se vyjádřila k rozporům mezi závěry dosavadních posudků. Podle znaleckého posudku MUDr. Nohelové ze dne 29. 8. 2022 bylo správné hodnocení rozhodující příčiny zdravotního stavu žalobce i stanovení procentního hodnocení poklesu jeho pracovních schopností uvedené v posudcích posudkových komisí MPSV Ostrava a České Budějovice. Ke znaleckému posudku MUDr. Mrázkové, Ph.D., znalkyně MUDr. Nohelová uvedla, že je spekulativní hodnotit původ potíží žalobce v úrazu ze dne 22. 5. 2019 toliko na základě anamnestických údajů a bez znalosti kompletní zdravotnické dokumentace. Dle znalkyně MUDr. Nohelové, která naopak měla k dispozici kompletní zdravotnickou dokumentaci žalobce z let 2005-2018, byly potíže žalobce přítomny již v těchto letech, tedy před úrazem. Novem zjištěným při vyšetření znalkyně MUDr. Mrázkové, Ph.D., ze dne 22. 9. 2021 byla periferní vestibulární léze, dané vyšetření však bylo provedeno nejméně 7 měsíců po datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Vyšetřením nebylo potvrzeno středně těžké či těžké funkční postižení u žalobce.

[11] Znalkyně MUDr. Nohelová se zabývala také odborným vyjádřením MUDr. Laštovičky. Konstatovala, že znalec z oboru ORL není kompetentní k posudkovému hodnocení. Jeho závěry ohledně závažnosti poruchy nemají oporu v posudku MUDr. Mrázkové, Ph.D., v popisované klinice, ani ve zdravotní dokumentaci. Jeho posouzení nevychází z kompletní zdravotnické dokumentace, ale pouze z dokumentace doložené žalobcem, což zjevně ovlivnilo závěry znaleckého posudku. Jeho závěry jsou směřovány k ORL nálezu ze dne 6. 5. 2020 a nepřihlíží k tomu, že již následující den, tj. dne 7. 5. 2020, bylo provedeno vyšetření neurologické na jiném pracovišti, které nezjišťuje žádné klinické projevy rovnovážné poruchy. Pro poruchu vestibulárního ústrojí nesvědčí ani ORL nález MUDr. F. z listopadu 2020, ten opět hodnotí postižení jako cervik vestibulární syndrom, tedy projevy vyplývající z postižení v oblasti krční páteře. Všechny odborné nálezy z roku 2020 ukazovaly na cervikální příčinu potíží, navíc v žádném z nálezů či záznamů z té doby nebyly popisovány významnější klinické projevy rovnovážné poruchy, projevy vegetativní poruchy, poruchy chůze, pohybové koordinace apod. Vzhledem k tomu, že znalec MUDr. Laštovička nevycházel z kompletní zdravotnické dokumentace, uniklo mu, že žalobce prakticky všemi potížemi, které nyní vztahuje k úrazu z května 2019, trpěl již dříve, řadu let před úrazem. Opakovaně pro ně byl vyšetřován a dlouhodobě léčen a byl v pracovní neschopnosti. Ošetřujícími lékaři byly jeho potíže hodnoceny jako psychogenní. V době po úrazu potíže gradovaly a gradují do současnosti,

pokračování

což neodpovídá charakteru úrazového postižení, ve velké většině nebyly a nejsou podloženy objektivními nálezy. Posouzení znalcem MUDr. Lorencem se znalkyni jeví jako významně posudkově nadhodnocené.

[12] Žalobce následně předložil krajskému soudu doplněk ke znaleckému posudku MUDr. Lorence ze dne 24. 10. 2022, který rozporoval závěry MUDr. Nohelové. Během jednání krajského soudu konaného dne 25. 10. 2022 byli vyslechnuti oba zmínění znalci.

[13] Krajský soud zamítl žalobu v záhlaví označeným rozsudkem. Konstatoval, že v posuzované věci proti sobě stojí na jedné straně závěry posudkových lékařů OSSZ a ČSSZ a posudkových komisí MPSV Ostrava a České Budějovice, na druhé straně závěry žalobcem předloženého znaleckého posudku z oboru ORL MUDr. Mrázkové, Ph.D., odborného vyjádření MUDr. Laštovičky a znaleckého posudku z oboru posudkového lékařství MUDr. Lorence. „*Linie posudková*“ určila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce, zjednodušeně řečeno, „*problémy s krční páteří*“, a toto postižení podřadila pod kapitolu XIII, oddíl E, položku 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. „*Linie žalobcem doložených soukromých znaleckých posudků, respektive vyjádření*“ označila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce, zjednodušeně řečeno, „*poruchy s rovnováhou*“, přičemž tyto potíže podřadila pod kapitolu VIII, oddíl A, položku 1c přílohy k uvedené vyhlášce.

[14] Za účelem odstranění rozporů mezi těmito liniemi krajský soud ustanovil ve věci znalkyni MUDr. Nohelovou. Zároveň vysvětlil, z jakého důvodu nemohl přistoupit k ustanovení znalce ve formě znaleckého ústavu, jak navrhoval žalobce. V České republice jsou v seznamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost zapsány toliko dva znalecké ústavy se specializací posudkové lékařství: Všeobecná fakultní nemocnice v Praze a Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví sídlící v Praze. Dotazem na tyto instituce krajský soud zjistil, že jediní zpracovatelé znaleckých posudků v těchto institucích, tedy lékaři s atestací z posudkového lékařství, jsou zároveň zaměstnanci České správy sociálního zabezpečení.

[15] Krajský soud zdůraznil, že soudní znalec, který není znalcem z oboru posudkového lékařství, nedisponuje odbornou kompetencí k posouzení poklesu pracovní schopnosti a k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě. Krajský soud proto sdílel závěry MUDr. Nohelové týkající se posudkových závěrů MUDr. Mrázkové, Ph.D., respektive MUDr. Laštovičky. MUDr. Nohelová přitom nezpochybnila závěry těchto lékařů vycházející z jejich specializace v oboru ORL, s těmito závěry pracovala, poukázala nicméně na skutečnost, že vyšetření žalobce bylo provedeno až 7 měsíců po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud také uvedl, že žalobce v zadání znaleckého posudku kladl znalkyni MUDr. Mrázkové, Ph.D., otázky, které její odbornosti nepřísluší. Podle krajského soudu zároveň znalci MUDr. Mrázková, Ph.D., a MUDr. Laštovička nevycházeli z kompletní zdravotnické dokumentace žalobce.

[16] Krajský soud přejal také hodnocení znaleckého posudku MUDr. Lorence podané znalkyní MUDr. Nohelovou. Za stěžejní považoval výtku znalkyně směřující do posouzení zdravotního stavu žalobce bez znalosti jeho kompletní zdravotnické dokumentace. Krajskému soudu se to jevílo jako významný nedostatek pro opravdu komplexní zhodnocení potíží žalobce. Požadavek na to, aby zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace, dle krajského soudu vyplývá i z judikatury Nejvyššího

správního soudu. Znalec navíc vycházel z vyšetření žalobce realizovaných až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), dle krajského soudu nebrání tomu, aby soud při svém rozhodování vycházel z dokumentů, které vznikly až po vydání žalobou napadeného správního rozhodnutí, ale pouze pokud popisují stav, který ke dni rozhodování správního orgánu objektivně existoval. Tak tomu ale v případě výsledků vyšetření MUDr. Mrázkové, Ph.D., (z něhož vycházel i MUDr. Lorenc) není. Krajský soud shrnul, že znalecký posudek MUDr. Lorence nevyhovuje požadavkům úplnosti a přesvědčivosti kladeným na znalecký posudek v tomto typu řízení, proto k jeho závěrům nepřihlédl.

[17] Naopak námitky žalobce, respektive znalce MUDr. Lorence, směřující do posudku MUDr. Nohelové byly dle krajského soudu rozptýleny jejím výsledkem. Znalkyně hodnotila i diagnózy uváděné žalobcem, přičemž dospěla k přesvědčivě odůvodněnému závěru, že správné je hodnocení posudkových komisí, tedy že dominantním postižením žalobce je chronický bolestivý páteří syndrom. Krajský soud konstatoval, že posudek MUDr. Nohelové odstranil dosavadní pochybnosti o zdravotním stavu žalobce, a tak splnil požadavky kladené judikaturou správních soudů na revizní posudky.

[18] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, a to z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Nejprve se vyjádřil k otázce přípustnosti kasační stížnosti. Konstatoval, že krajský soud se dopustil zásadního pochybení, které mělo dopad do jeho hmotněprávního postavení. Kvůli napadenému rozsudku nemá stěžovatel nárok na invalidní důchod žádného stupně, což pro něj má velmi závažný negativní dopad.

[19] Stěžovatel poukázal na skutečnost, že dle krajského soudu je stěžejní vadou znaleckých posudků znalkyně MUDr. Mrázkové, Ph.D., a znalce MUDr. Lorence to, že neměli k dispozici jeho kompletní zdravotní dokumentaci. Podle stěžovatele však posudkoví lékaři OSSZ a posudkové komise MPSV také neměli k dispozici celou zdravotní dokumentaci žalobce. Toto uvedl jednak znalec MUDr. Lorenc, jednak je to zřejmé z obsahu posudků posudkových lékařů a komisí. Stěžovatel namítl, že pokud se skutečně jedná o tak závažnou vadu, pak měl krajský soud s ohledem na tuto vadu žalobě vyhovět.

[20] Podle stěžovatele měl znalec MUDr. Lorenc k dispozici desítky lékařských zpráv a všechny závěry posudkových lékařů a komisí. Měl tedy veškeré potřebné podklady. Zdravotní dokumentace stěžovatele z doby před pracovním úrazem by měla význam jen tehdy, pokud by se posuzovalo, zda byl původ obtíží stěžovatele v pracovním úrazu. Rozhodující byl však aktuální stav stěžovatele, nikoliv původ jeho obtíží. Znalkyně MUDr. Nohelová tak chybně posuzovala, zda byl původ obtíží stěžovatele v pracovním úrazu. Stěžovatel také zdůraznil, že MUDr. Mrázková, Ph.D., a MUDr. Laštovička jsou specialisté v oboru ORL, zatímco MUDr. Nohelová je znalkyně v oboru zdravotnictví, odvětví posudkové lékařství. Proto měla ze zjištění těchto specialistů vycházet a nemohla je bez dalšího obejít. Znalkyně MUDr. Mrázková, Ph.D., navíc provedla i klinické vyšetření stěžovatele. Krajský soud se proto podle stěžovatele řádně nevypořádal se znaleckými posudky, které soudu předložil.

[21] Stěžovatel také namítl, že krajský soud se nezabýval jeho vyjádřením ze dne 24. 10. 2022. Stěžovatel zde ke znaleckému posudku MUDr. Nohelové namítl, že podstatou posudku by měla být otázka, zda jsou naplněny podmínky pro vznik invalidity. Posudek by

pokračování

měl tento závěr přesvědčivě odůvodnit. Stěžovatel s odvoláním na doplněk ke znaleckému posudku MUDr. Lorence ze dne 24. 10. 2022 namítal, že posudek MUDr. Nohelové tyto požadavky nesplňuje.

[22] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že požádal svého praktického lékaře, aby zaslal jeho úplnou zdravotnickou dokumentaci znalci MUDr. Lorenci. Uvedený znalec pak po prostudování této zdravotnické dokumentace dospěl k závěru, že nelze prokázat, že stěžovatel v období před úrazem (tj. před 22. 5. 2019) trpěl systematickými a závažnými závrativými obtížemi. Informace získané ze zdravotnické dokumentace praktického lékaře tedy nevedly ke změně dřívějších závěrů znalce. Stěžovatel ke svému podání přiložil doplněk č. 2 ke znaleckému posudku MUDr. Lorence ze dne 9. 1. 2013.

[23] Žalovaná ve vyjádřeních ke kasační stížnosti a k jejímu doplnění konstatovala, že krajský soud v souladu s právními předpisy požádal posudkové komise MPSV o zhodnocení a posouzení zdravotního stavu stěžovatele ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Posudkové komise dospěly ke shodnému závěru jako lékaři žalované, tedy že stěžovatel nebyl k tomuto datu invalidní. Správnost těchto závěrů potvrdil i obsáhlý znalecký posudek MUDr. Nohelové. Zdravotní stav stěžovatele byl všemi posudkovými komisemi posouzen na základě úplné lékařské dokumentace stěžovatele. Doplněk č. 2 znaleckého posudku MUDr. Lorence nemůže na těchto závěrech nic změnit.

[24] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[25] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodovala samosoudkyně, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. (s účinností od 1. 4. 2021) byl totiž rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o *věci mezinárodní ochrany*, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce.

[26] Výklad zákonného pojmu *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[27] Nejvyšší správní soud neshledal naplnění některého z výše uvedených typových případů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není přijatelná.

[28] Stěžovatel v kasační stížnosti napadl závěry posudkových lékařů žalované, posudkových komisí MPSV a znalkyně MUDr. Zdeňky Nohelové, z nichž vycházel krajský soud v napadeném rozsudku. Oproti nim se dovolává závěrů znalkyně MUDr. Evy Mrázkové, Ph.D., znalce MUDr. Pavla Laštovičky a znalce MUDr. Vítězslava Lorence.

[29] Nejvyšší správní soud předeseílá, že podle ustálené judikatury je posouzení vzniku invalidity otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud proto musí vycházet z odborných závěrů, nemůže si učinit úsudek o této otázce sám (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009-46, nebo ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20). Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“), posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.

[30] Posudek posudkové komise je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a je tedy nezbytné klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě odůvodnila, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá, a ani mít nemůže, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, č. 526/2005 Sb. NSS, či ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57). Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003-136, či jeho usnesení ze dne 16. 2. 2023, č. j. 5 Ads 93/2022-24).

[31] Z uvedeného plyne, že požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila, přičemž z něj musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím

pokračování

tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2022, č. j. 2 Ads 9/2020-22, ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, nebo ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012-14).

[32] Nejvyšší správní soud konstatuje, že posudky, z nichž krajský soud vycházel v napadeném rozsudku, dostály uvedeným požadavkům. Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že stav stěžovatele byl komplexně posouzen posudkovými komisemi MPSV na základě úplné zdravotnické dokumentace a s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím. Jejich posudkové závěry byly náležitě, přesvědčivě a srozumitelně odůvodněny, a to vždy v reakci na stěžovatelem předložené důkazy ve formě soukromých znaleckých posudků či odborného vyjádření. Veškeré závěry pak byly revidovány znalkyní MUDr. Nohelovou, která rovněž dospěla k závěru o absenci invalidity stěžovatele.

[33] Tvrzení stěžovatele, že posudkoví lékaři žalované a posudkové komise MPSV neměli k dispozici jeho celou zdravotní dokumentaci, nemá oporu ve spisu. Z jednotlivých posudků vyplývá, že jak posudkový lékař ČSSZ, tak posudkové komise MPSV disponovali jako jedním z podkladů, z nichž vycházeli při posouzení zdravotního stavu stěžovatele, také zdravotnickou dokumentací jeho ošetřujícího lékaře. Ani stěžovatel navíc nezpochybňuje, že jeho kompletní zdravotní dokumentaci měla k dispozici znalkyně MUDr. Nohelová. Naopak není žádného sporu o tom, že ani znalkyně MUDr. Mrázková, Ph.D., ani znalci MUDr. Laštovička a MUDr. Lorenc nevycházeli při zpracování svých posudků, respektive odborného vyjádření, předložených stěžovatelem krajskému soudu, z kompletní zdravotní dokumentace stěžovatele.

[34] V řízení o kasační stížnosti stěžovatel předložil doplněk č. 2 ke znaleckému posudku MUDr. Lorence ze dne 9. 1. 2023. Podle tvrzení stěžovatele MUDr. Lorenc zpracoval tento doplněk na základě jeho celé zdravotní dokumentace. Nejvyššímu správnímu soudu ale nepřísluší se tímto dokumentem zabývat, neboť o kasační stížnosti rozhoduje zpravidla bez jednání; to znamená, že dokazování neprovádí, respektive provádí výjimečně – viz § 109 odst. 2 s. ř. s. Uvedené plyne z povahy kasační stížnosti, kdy úkolem Nejvyššího správního soudu je primárně přezkoumat závěry krajského soudu, které zaujal k jednotlivým skutkovým a právním otázkám. Všechny skutečnosti a je prokazující důkazy, které jsou rozhodné pro zjištění skutkového stavu věci, tedy musí žalobce/žalobkyně (pozdější stěžovatel/stěžovatelka) uvést a navrhnout již před krajským soudem. Stěžovatel tak svým přístupem v řízení před Nejvyšším správním soudem prakticky popírá kasační princip, na němž je toto řízení o mimořádném opravném prostředku postaveno (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2012, č. j. 4 Azs 1/2011-89). V souladu s § 109 odst. 5 s. ř. s. proto Nejvyšší správní soud ke skutečnostem uplatněným stěžovatelem poté, kdy byl vydán napadený rozsudek, nemohl přihlídnout (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2024, č. j. 5 As 298/2023-44).

[35] Stěžovatel dále uplatnil kasační námitky, kterými bagatelizoval absenci kompletní dokumentace při zpracování soukromých posudků. Krajský soud ale v napadeném rozsudku správně uvedl, že požadavek kompletní zdravotnické dokumentace nepochybně vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu. V posuzované věci byl dle krajského soudu navíc o to zásadnější, že stěžovatel vykazoval potíže polymorfního charakteru. S ohledem na skutečnost, že znalkyně MUDr. Nohelová konstatovala přítomnost některých příznaků, které stěžovatel dával do souvislosti s úrazovým dějem, již v době předúrazové, nelze tedy

požadavek na úplnost zdravotnické dokumentace pro náležité zpracování znaleckého posudku pominout.

[36] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že znalkyně MUDr. Nohelová obešla zjištění znalců MUDr. Mrázkové, Ph.D., a MUDr. Laštovičky, kteří jsou na rozdíl od ní specialisté v oboru ORL. Jak již stěžovateli vysvětlil krajský soud, MUDr. Nohelová nezpochybnila závěry uvedených lékařů vycházející z jejich specializace v oboru ORL, s těmito závěry pracovala. Pouze dospěla k odlišným posudkovým závěrům o invaliditě (k jejichž zaujetí má, na rozdíl od MUDr. Mrázkové, Ph.D., a MUDr. Laštovičky, odbornou kompetenci). Krajský soud v napadeném rozsudku vypořádal také všechny další výhrady, které měl stěžovatel k posudku znalkyně MUDr. Nohelové. Krajský soud řádně zdůvodnil, z jakých důvodů přijal závěry tohoto revizního posudku, oproti závěrům posudků a odborného vyjádření předložených stěžovatelem.

[37] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že posuzovaná kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, neboť se nejedná o otázky, které dosud nebyly řešeny judikaturou, byly řešeny rozdílně, případně vyžadovaly učinit judikaturní odklon, a nejde ani o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[38] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy v takovém případě opírá o § 60 odst. 1 a v daném případě rovněž § 60 odst. 2 (nikoli však odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, nicméně právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti vůči neúspěšnému stěžovateli jí dle § 60 odst. 2 s. ř. s. nenáleží.

[39] Krajský soud usnesením ze dne 4. 5. 2021, č. j. 19 Na 5/2021-18, ustanovil zástupcem stěžovatele advokáta Mgr. Vadima Rybáře. Toto ustanovení se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti a jeho odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta v souladu s § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), částkou 1000 Kč za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé) a dále částkou 300 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů vztahující se k jednomu úkonu právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Odměnu advokáta je třeba zvýšit o daň z přidané hodnoty ve výši 273 Kč, neboť ustanovený advokát je jejím plátcem. Celková částka odměny tedy činí 1573 Kč.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. srpna 2024

pokračování

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu